

CODUL DEONTOLOGIC AL AVOCAȚILOR BAROULUI DIN REPUBLICA MOLDOVA

(Adoptat de Congresul Avocaților din 20 decembrie 2002, cu modificările și completările adoptate la 23 martie 2007 de Congresul Avocaților)

PREAMBUL

În Republica Moldova avocatul îndeplinește un rol iminent în protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Misiunea avocatului nu se limitează la executarea fidelă a unui mandat în cadrul legii. Într-un stat de drept, avocatul este indispensabil justiției și justițiabililor, sarcina lui constând în apărarea drepturilor și libertăților clienților săi.

Scopul exercitării profesiei de avocat îl constituie acordarea de asistență juridică calificată persoanelor fizice și juridice în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime.

În executarea profesiei avocatul este obligat să acționeze pentru asigurarea accesului liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil, să acționeze prin toate mijloacele legale pentru a proteja profesia, demnitatea și onoarea corpului de avocați.

Libertatea și independența profesiei de avocat sînt atribute exclusive ale persoanei ce exercită profesia în temeiul legii și al prezentului Cod.

Normele de deontologie profesională din prezentul Cod sînt destinate să garanteze prin acceptarea lor liber consimțită buna îndeplinire de către avocat a misiunii sale recunoscută ca fiind indispensabilă pentru buna funcționare a unei societăți democratice.

Jurământul avocatului constituie baza juridico-morală de exercitare a profesiei. Nerespectarea jurământului și a normelor prezentului Cod va constitui temei pentru intentarea unei proceduri de răspundere disciplinară a avocatului.

În exercitarea dreptului său de a asista și a reprezenta clientul în fața tuturor instanțelor, autorităților și instituțiilor avocatul este în drept să aplice orice mijloace de exercitare a dreptului de apărare prevăzute de lege.

1. PRICINPII GENERALE

1.1. Independența

1.1.1. Exerctând profesia de avocat, fiecare este obligat să întreprindă măsuri corespunzătoare pentru a asigura independența și libertatea de exercitare a profesiei. Îndatoririle ce îi revin avocatului îi impun independență absolută, liberă de orice influență, chiar și de influența derivată din propriile interese sau datorită influenței terțelor persoane, fapt necesar pentru a nu suprima încrederea în justiție.

1.1.2. Astfel, avocatul trebuie să evite orice prejudiciere a independenței sale, să vegheze ca nici un factor obiectiv sau subiectiv să nu aducă atingere principiilor de etică profesională.

1.2. Încrederea și integritatea morală

1.2.1. Relațiile dintre avocat și client sunt bazate pe onestitate, probitate, echitate, corectitudine, sinceritate și confidențialitate.

1.2.2. Responsabilitatea avocatului include atât comportamentul acestuia în exercitarea profesiei, cât și în afara ei.

1.3. Secretul profesional

1.3.1. Natura misiunii avocatului este prezumată a fi depozitarul secretelor clienților săi și al comunicărilor confidențiale, fiind un drept și o datorie fundamentală a avocatului.

1.3.2. Obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp.

1.3.3. Obiectul secretului profesional îl constituie chestiunile cu care o persoană s-a adresat după asistență juridică, esența consultațiilor oferite de avocat, procedeele de strategie și tactică ale apărării sau reprezentării, datele privind persoana care s-a adresat după asistență și alte împrejurări care rezultă din activitatea profesională a avocatului.

1.3.4. Tot ceea ce dezvăluie clientul avocatului, împreună cu toate circumstanțele, și tot ceea ce este dezvăluit în mod confidențial de către alt avocat va rămâne informație confidențială.

1.3.5. Obiectul confidențialității se extinde asupra tuturor activităților avocatului și asociațiilor biroului. Nici o presiune a unei autorități publice sau de altă natură nu-l poate obliga pe avocat să divulge secretul profesional, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege sau pentru a intenta o acțiune ori pentru a asigura apărarea în cadrul unui litigiu dintre avocat și client.

1.4. Incompatibilități

1.4.1. Avocatul nu va supune riscului libertatea și independența, loialitatea clientului și nici secretul profesional, de aceea este stabilită interdicția de a activa într-o profesie sau de a avea o funcție care poate cauza, direct sau indirect, presiune fizică sau psihologică ce poate supune riscului independența sa sau dezvălui o informație confidențială care nu doar că ar prejudicia interesele personale, dar și ar afecta grav încrederea clienților în dreptul la apărare și, prin urmare, în garanția întregului sistem.

1.4.2. Profesia de avocat în Republica Moldova este incompatibilă cu:

a) oricare funcție retribuită, cu excepția funcțiilor legate de activitatea științifică și didactică, precum și de activitatea în calitate de arbitru al judecării arbitrale (arbitrajului);

b) activitatea de întreprinzător;

c) activitatea de notar.

1.5. Publicitatea personală

1.5.1. Avocatului i se interzice sa facă publicitate, direct sau indirect, activității sale profesionale.

1.5.2. Interdicția specificată nu se aplica în cazul în care în publicațiile informaționale, în formularele oficiale, pe placi, în cărțile de vizită și în rețeaua Internet se conțin date despre avocat și serviciile prestate.

1.5.3. Oficiul avocatului nu poate fi amplasat în incinta clădirilor în care funcționează organele de anchetă, procuratură, instanțele de judecată, precum și la domiciliul acestuia.

1.6. Interesul clientului

1.6.1. În conformitate cu legea și normele de deontologie, avocatul are obligația să apere cât mai eficient interesele clientului său, chiar în raport cu propriile sale interese, interesele vreunui coleg, cele ale profesiei în general sau ale statului.

2. RELAȚIILE CU CLIENȚII

2.1. Avocatul acționează doar atunci când este împuternicit de clientul său, potrivit contractului cu acesta, ori în cazul în care este numit din oficiu la cererea organului de urmărire penală, instanței de judecată sau acordă asistență juridică gratuită.

2.2. Avocatul este obligat în mod rezonabil să cunoască identitatea, competența și împuternicirile persoanei sau ale autorității prin intermediul căreia a fost împuternicit, atunci când circumstanțele specifice relevă că această identitate, competență sau împuterniciri sunt îndoielnice.

2.3. Avocatul își consultă clientul în mod conștiincios și cu diligență.

2.4. Avocatul își informează clientul cu privire la evoluția cauzei care i-a fost încredințată.

2.5. Avocatul nu este în drept să accepte o cauză atunci când cunoaște cu certitudine că nu are competența necesară, exceptând cazul în care cooperează cu un alt avocat ce are competența necesară.

2.6. Avocatul nu poate accepta o cauză atunci când, datorită altor obligații, se află în imposibilitatea de a se ocupa de ea cu promptitudine sau consulta corect clientul.

2.7. În cazul în care avocatul se află în imposibilitatea de a-și exercita atribuțiile, trebuie să se asigure ca respectivul client poate găsi, în timp util, un alt avocat care să-i ofere asistență juridică, pentru a se evita prejudicierea clientului.

2.8. Relațiile cu clientul trebuie să fie oficiale, bazate pe respect reciproc.

2.9. Avocatul nu este în drept să accepte o propunere frauduloasă și este dator să acționeze în conformitate cu legea.

3. CONFLICTUL DE INTERESE

3.1. Avocatul nu este în drept să consulte, să reprezinte ori să apere mai mult de un client în una și aceeași cauză atunci când interesele acestora sunt conflictuale sau când există realmente riscul de a apărea un astfel de conflict de interese.

3.2. Avocatul trebuie să se abțină ca să se mai ocupe de cauzele tuturor clienților implicați, atunci când intervine un conflict de interese ale acestora, când secretul profesional riscă să fie violat sau când independența sa riscă să fie pusă la îndoială.

3.3. Avocatul nu este în drept să accepte o cauză a unui nou client, dacă secretul informațiilor încredințate de un vechi client riscă să fie violat sau atunci când cunoașterea de către avocat a cauzelor vechiului său client îl favorizează pe noul client în mod nejustificat.

3.4. Avocatul nu este în drept să încheie convenții (pactul „de quota litis”-acordul privind remunerarea convențională) cu clientul său înaintea de încheierea definitivă a unei cauze care reprezintă interes pentru acest client, convenție prin care clientul se angajează să-i plătească avocatului o parte din ceea ce rezultă de pe urma cauzei, fie că plata constă într-o sumă de bani, fie – în orice alt bun sau valoare.

3.5. Nu constituie un astfel de pact convenția care prevede stabilirea onorariului în funcție de valoarea litigiului de care se ocupă avocatul atunci când această valoare este corespunzătoare unui tarif oficial stabilit de barou sau este prevăzută de lege.

4. STABILIREA ONORARIILOR

4.1. Avocatul este în drept să perceapă onorarii pentru activitatea sa profesională precum și rambursarea tuturor cheltuielilor legate de această activitate. Suma și modalitatea de plată se stabilesc în mod liber între client și avocat.

4.2. Avocatul trebuie să-și informeze clientul privitor la onorariu, iar valoarea însumată a onorariilor trebuie să fie echitabilă și justificată.

4.3. Când avocatul solicită vărsarea unui acout cu titlu de avans asupra cheltuielilor și/sau a onorariului, acesta nu trebuie să depășească o estimare rezonabilă a onorariului și a cheltuielilor probabile în cauză.

4.4. În cazul neachitării avansului sau a onorariului, avocatul este în drept să renunțe la cauza respectivă sau se poate retrage, respectând dispozițiile p.2.7. al prezentului Cod.

5. ÎMPĂRȚIREA ONORARIILOR CU O PERSOANĂ CARE NU ESTE AVOCAT

5.1. Avocatului îi este interzis să împartă onorariul cu o persoană care nu este avocat, exceptând cazul în care asocierea dintre avocat și altă persoană este permisă de legislația Republicii Moldova.

5.2 Prevederea menționată nu se aplică sumelor sau compensațiilor vărsate de către avocat moștenitorilor unui avocat decedat sau unui alt avocat care și-a dat demisia pentru a se prezenta ca succesor al clientelei acestuia.

6. RELAȚIILE CU INSTANȚELE DE JUDECATĂ, ORGANELE DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI AUTORITĂȚILE PUBLICE

6.1. În raportul cu instanțele judecătorești, organele de urmărire penală și autoritățile publice, avocatul este obligat să manifeste un comportament respectuos și loial solicitându-le acestora respectul și tratamentul reciproc în calitate de avocat.

6.2. Avocatul va apăra clientul în mod conștiincios, fără teamă, fără a ține cont de propriile interese și nici de vreo circumstanță de altă natură ce l-ar putea viza personal sau pe orice altă persoană.

6.3. Avocatul trebuie să respecte, în orice circumstanță, caracterul contradictoriu al dezbaterilor și solemnitatea ședințelor. El nu este în drept să contacteze un judecător cu privire la o cauză, fără a-l informa, în prealabil, pe avocatul părții adverse.

6.4. Avocatul nu este în drept să furnizeze judecătorului, cu bună știință, informații false ori de altă de natură ce pot să-l inducă pe acesta în eroare.

6.5. Normele aplicabile în cazul relațiilor dintre avocat și judecător se aplică în egală măsură și în cadrul relațiilor avocatului cu reprezentanții organelor de urmărire penală sau ai autorităților publice.

7. RAPORTUL DINTRE AVOCAȚI

7.1. Colegialitatea

7.1.1. Colegialitatea impune ca relațiile dintre avocați să fie bazate pe încredere, loialitate și respect reciproc, exceptând orice comportament susceptibil să afecteze reputația profesiei.

7.1.2. Avocatul este obligat să manifeste față de orice alt avocat un comportament colegial și loial.

7.1.3. Adresându-se către un alt avocat sau vorbind despre acesta, avocatul este obligat, înainte de a-i pronunța numele și prenumele acestuia, să utilizeze cuvintele „domnul avocat”, „doamna avocat”, iar în adresare către membrii Consiliului Baroului, membrii Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, membrii Comisiei pentru Etică și Disciplină și către șefii birourilor de avocați să utilizeze cuvântul „maestre”.

7.2. Cooperarea

7.2.1. Este de datoria oricărui avocat ca, la solicitarea unui avocat, să se abțină să accepte o cauză pentru care nu are competența necesară; într-o astfel de situație, el trebuie să-și ajute colegul să intre în contact cu un alt avocat care să fie în măsură să-i ofere serviciul cerut.

7.2.2. În procesul cooperării, avocații au datoria să țină cont de competențele și obligațiile lor profesionale.

7.3. Corespondența dintre avocați

7.3.1. Avocatul precizează caracterul confidențial al comunicărilor sale adresate altui avocat.

7.3.2. Dacă destinatarul nu este în măsură să respecte confidențialitatea comunicării, o remite expeditorului fără a-i cunoaște conținutul.

7.3.3. Avocatul va recepționa imediat comunicările în scris sau orale ale altor avocați și va răspunde prompt.

7.4. Onorariile pentru recomandare

7.4.1. Avocatul nu poate pretinde, accepta de la alt avocat sau de la vreun terț onorariu, comision sau altă compensație pentru faptul că a recomandat un avocat unui client sau pentru că a trimis un client unui avocat.

7.4.2. Avocatul nu poate vărsa nimănui un onorariu, un comision și vreo altă compensație pentru că i-a fost prezentat un client.

7.5. Comunicarea cu partea adversă

Avocatul nu poate intra în relație directă cu o persoană, cu privire la o anumită cauză, atunci când știe că această persoană este reprezentată sau asistată de un alt avocat, exceptând cazul în care el are acordul colegului său și se angajează să-l țină pe acesta la curent.

7.6. Schimbarea avocatului

7.6.1. Un avocat nu poate succeda altui avocat în apărarea intereselor unui client, într-o cauza determinată, decât cu condiția ca, în prealabil, să-și fi anunțat colegul și să se fi asigurat că au fost luate măsurile necesare în vederea achitării cheltuielilor și a onorariilor datorate acestuia. Totuși, această îndatorire nu-l face pe avocat personal răspunzător de plata cheltuielilor și a onorariilor datorate predecesorului său.

7.6.2. În cazul în care, spre interesul clientului, se impune luarea unor măsuri urgente, înainte de a putea fi îndeplinite condițiile stabilite în alineatul de mai sus, avocatul poate lua aceste măsuri cu condiția de a-l informa neîntârziat pe predecesorul său.

7.6.3. Avocatul înlocuit va oferi avocatului care continuă cazul toate informațiile de care dispune și va colabora cu acesta în caz de necesitate cu scopul de a-i asigura clientului dreptul la apărare.

7.7. Pregătirea tinerilor avocați

7.7.1. Pentru a întări încrederea și cooperarea dintre avocați spre interesul clienților, este necesar să fie încurajată dobândirea unei mai bune cunoașteri a legilor și a normelor procedurale aplicabile. În acest scop, avocatul este obligat să ia atitudine cu toată diligența în pregătirea la nivel avansat a tinerilor avocați.

7.7.2. În calitate de îndrumător al unui stagiar poate fi avocatul, recomandat de Consiliul Baroului, care întrunește înalte calități morale și profesionale, exercită profesia nu mai puțin de 5 ani și dispune de condiții suficiente pentru a asigura stagiul.

7.7.3. Avocatul-îndrumător are obligația de a le cultiva stagiilor dexteritatea de însușire profundă a normelor deontologice.

7.8. Litigiile dintre avocați

7.8.1. Atunci când un avocat este de părere că un coleg avocat a încălcat o normă deontologică, el trebuie să-l atenționeze asupra acestui lucru.

7.8.2. Atunci când între avocați apare un diferend personal, de natură profesională, aceștia trebuie să încerce mai întâi să-l soluționeze pe cale amiabilă.

7.8.3. Înainte de a porni o procedură împotriva unui coleg, pe tema unui conflict de interese, avocatul trebuie să informeze Baroul pentru a permite să-și dea concursul în vederea soluționării diferendului pe cale amiabilă.

R E G U L A M E N T privind organizarea activității Comisiei pentru Etică și Disciplină a Baroului Avocaților din Republica Moldova

(Adoptat de Congresul Avocaților din Moldova la 23 martie 2007)

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Articolul 1

Comisia pentru Etică și Disciplină a Baroului Avocaților din Republica Moldova (în continuare, Comisia) împreună cu alte organe ale Baroului asigură accesul persoanelor fizice și juridice la asistență juridică calificată, acordată de către avocați.

Articolul 2

Comisia își exercită atribuțiile în conformitate cu prevederile Legii cu privire la avocatură (în continuare, Legea) și ale Codului deontologic al avocaților.

Activitatea Comisiei este organizată de către președintele acesteia.

Articolul 3

(1) Atribuțiile de bază ale Comisiei sunt:

a) evidența, verificarea și examinarea plângerilor privind acțiunile avocaților prin care se încalcă dispozițiile Legii, ale Codului deontologic, ale hotărârilor Congresului Avocaților, ale Consiliului Baroului, precum și ale altor organe ale sale, care prejudiciază onoarea sau prestigiul profesiei sau corpului de avocați;

b) intentarea procedurii disciplinare în privința avocatului și adoptarea hotărârii corespunzătoare în această procedură.

(2) Comisia întreprinde acțiuni în vederea realizării unui proces disciplinar funcțional prin transparența activităților sale, precum ar fi publicarea rezultatelor finale ale procedurilor disciplinare și a activității Comisiei în ediții de specialitate.

◇

CAPITOLUL II

Organizarea activității și funcționarea Comisiei pentru Etică și Disciplină

Articolul 4

(1) Ședințele Comisiei sunt convocate de președintele acesteia ori la propunerea majorității simple a membrilor săi, cel puțin o dată în lună. De regulă, ședințele se desfășoară în mod deschis, la sediul Baroului, cu participarea părților interesate. În caz de necesitate, Comisia își desfășoară ședințele în teritoriu.

(2) La decizia motivată a Comisiei, ședința va fi declarată închisă.

(3) Ședințele Comisiei sînt deliberative dacă participă nu mai puțin de 2/3 din membrii aleși

(4) Hotărârile Comisiei se adoptă cu votul majorității simple a membrilor săi.

Articolul 5

Președintele Comisiei organizează activitatea și îndeplinirea hotărârilor acesteia în colaborare cu

Consiliul Baroului și birourile de avocați. Președintele Comisiei exercită și alte atribuții:

a) semnează procesele-verbale ale ședințelor Comisiei cu participarea sa, hotărârile Comisiei, răspunsurile cu privire la rezultatele examinării plîngerilor, prezintă raportul anual de activitate a Comisiei Congresului Avocaților;

b) în perioada dintre ședințe, președintele Comisiei repartizează membrilor Comisiei plîngerile cu privire la acțiunile avocaților. Pentru verificarea motivelor invocate de persoanele care depun plîngerea (în continuare, petiționari), în caz de necesitate, pune în sarcina unui membru, a unui grup de membri ai Comisiei sau a biroului de avocați în care este înregistrat avocatul, pentru efectuarea unui control.

Articolul 6

(1) Controlul privind abaterea disciplinară se efectuează operativ, cu informarea prealabilă prin scrisoare recomandată a petiționarului, avocatului, căruia i se cer explicații scrise. Refuzul de a da explicații sau prezenta probe scrise constituie o încălcare a îndatoririlor onorabile profesionale, dar nu împiedică desfășurarea procedurii disciplinare.

(2) În cursul controlului, în caz de necesitate, se va discuta cu petiționarul, precum și cu orice alte persoane ale căror declarații pot elucidă cazul, se vor efectua verificări ale înscrisurilor se vor culege informații, prin mijloacele prevăzute de lege.

(3) După efectuarea controlului, se întocmește o notă informativă, în care vor consemna faptele, probele administrate, opinia avocatului și propunerea privind soluționarea plîngerii sau sesizării, care va fi înregistrată la secretarul Comisiei, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea sesizării.

(4) Examinarea procedurii disciplinare va avea loc la următoarea ședință, după data la care au fost prezentate nota

informativă și materialele controlului.

(5) Avocatul este în drept să asiste la ședința Comisiei și să dea explicații nemijlocit, să fie reprezentat de avocat. Absența părților nu împiedică examinarea plângerii, Comisia pronunțându-se în baza materialelor controlului efectuat.

(6) După examinarea procedurii disciplinare, membrii Comisiei vor delibera, după caz, asupra aplicării sancțiunii disciplinare, clasării cauzei sau efectuării unui control suplimentar. În situația în care, în cadrul controlului efectuat ori în urma examinării procedurii disciplinare, s-a constatat o abatere gravă, Comisia poate solicita și opinia Consiliului Baroului cu privire la suspendarea ori retragerea licenței sau a biroului de avocați în care avocatul este înregistrat.

(7) În cazul stabilirii abaterii disciplinare Comisia poate aplica una din sancțiunile disciplinare prevăzute la art.49 al Legii.

(8) Pe durata urmăririi penale sau a judecării cauzei, care constituie o abatere disciplinară, procedura disciplinară se suspendă, urmînd a fi reluată după soluționarea cauzei. În această perioadă, cursul termenului de prescripție (prevăzut de art. 50 al Legii) se întrerupe și se reia după soluționarea definitivă a cauzei. Președintele Comisiei va fixa, de îndată, termenul de examinare a procedurii suspendate printr-o scrisoare recomandată adresată părților interesate.

(9) Hotărârea Comisiei se comunică imediat părților, care au participat la examinare, sau prin scrisoare recomandată avocatului, Consiliului Baroului, inclusiv și pentru dosarul personal al avocatului, și, după caz, Ministerului Justiției, în termen de cel mult 10 zile, precum și persoanei care a depus plîngerea, și, în caz de necesitate, altor organe, prin publicarea în revista Avocatul Poporului în termen de cel mult 30 zile de la adoptarea hotărârii.

Articolul 7

(1) Activitățile de birou ale Comisiei și pregătirea ședințelor este realizată de către secretarul acesteia, care nu este membru al Comisiei. Secretarul Comisiei este salariat, angajat de Consiliul Baroului, are capacitate de exercițiu deplină, dispune de înalte calități morale, experiență practică în domeniul dreptului și corespunde următoarelor cerințe obligatorii:

- este licențiat în drept;
- cunoaște munca de secretariat, inclusiv computerul;
- dă dovadă de un înalt nivel profesional și responsabilitate în activitatea sa;
- cunoaște legislația ce reglementează activitatea avocatului și normele deontologiei;
- nu practică avocatura ori alte activități cu excepția activităților didactico-științifice.

(2) Secretarul Comisiei este obligat:

(a) în colaborare și sub conducerea președintelui Comisiei să mențină permanent legătura cu membrii Comisiei, Consiliul Baroului și Comisiile Baroului, cu avocații și petiționarii - persoane fizice și juridice, în caz de necesitate, cu birourile de avocați, cu organele de drept, instanțele de judecată, organizațiile obștești și autoritățile publice;

(b) să înregistreze, în mod obligatoriu, în registrele respective plîngerile persoanelor fizice și juridice și informațiile, ce țin de conduita avocaților, inclusiv cele care au devenit cunoscute societății din mijloacele de mass-media,

(c) să comunice președintelui Comisiei plîngerile înregistrate, prezentându-i câte o notă scrisă cu informația privind esența petiției și datele despre avocatul acțiunile căruia se contestă, biroul în care acesta activează, numărul licenței și stagiul în avocatură al acestuia, caracterul abaterii comise de avocat, dacă anterior a fost supus răspunderii disciplinare a avocaților;

(d) să contribuie eficient la activitatea membrilor Comisiei, la verificarea temeiurilor invocate de petiționari, la pregătirea materialelor pentru examinarea procedurii disciplinare;

(e) să verifice înregistrarea în termen de către membrii Comisiei a materialelor controalelor efectuate pentru examinarea lor în ședințele Comisiei;

(f) să întocmească procesele-verbale ale ședințelor Comisiei și proiectele răspunsurilor petiționarilor în baza hotărârilor adoptate;

(g) să expedieze la timp hotărârile Comisiei, răspunsurile părților interesate despre rezultatele examinării plîngerilor ori adresărilor;

(h) să prezinte informații cu privire la executarea hotărârilor Comisiei;

(i) să asigure păstrarea materialelor procedurilor disciplinare și a hotărârilor în sediul Baroului în conformitate cu legislația în vigoare;

(j) să respecte principiul confidențialității și să nu divulge informația aflată în procesul procedurii disciplinare intentate unui avocat;

(k) să acorde o atenție sporită autoinstruirii și perfecționării profesionale;

(l) să îndeplinească și alte obligațiuni ce țin de activitatea Comisiei la indicația președintelui.

CAPITOLUL III Resurse materiale și financiare

Articolul 8

(1) Comisia, este asigurată:

material și financiar de către Baroul Avocaților din Republica Moldova, inclusiv cu condiții necesare pentru activitatea de secretariat și desfășurarea ședințelor pentru examinarea procedurilor disciplinare într-o ambianță sigură, privată și confidențială, într-un spațiu înzestrat cu mobilierul necesar, computer, post de telefon individual, rechizite de birou necesare pentru activitatea zilnică, precum și altă tehnică video și audio necesară;

cu registrul pentru evidența plîngerilor privind etica și abaterile disciplinare ale avocaților și rezultatele examinării lor și a altor informații cu privire la abaterile disciplinare comise de avocați în timpul exercitării atribuțiilor lor profesionale (încheieri ale instanțelor judecătorești, ordonanțe ale organelor de urmărire penală, sesizări, note informative, de exemplu).

(2) Cheltuielile necesare activității Comisiei și a membrilor ei determinate de soluționarea plângerilor despre încălcarea eticii și abaterile disciplinare comise de avocați vor fi acoperite de Barou, din contul bugetului.

CAPITOLUL IV **Dispoziții finale**

Articolul 9

(1) Interpretarea dispozițiilor prezentului Regulament ține de competența Congresului Avocaților din Republica Moldova.

(2) Prezentul Regulament intră în vigoare la data aprobării de către Congresul Avocaților din Republica Moldova.

R E G U L A M E N T *privind modul de susținere a examenului de calificare pentru admiterea în profesia de avocat*

(Adoptat de Congresul Avocatilor din Moldova la 23 martie 2007)

1. Prezentul Regulament este elaborat în temeiul articolului 18 din Legea nr.1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură (în continuare - Legea cu privire la avocatură) și stabilește modul de organizare și desfășurare a examenului de calificare pentru admiterea în profesia de avocat (în continuare - examenul).

2. Comisia de Licențiere a profesiei de avocat (în continuare - Comisia) organizează examene în lunile martie-mai (sesiunea de primăvară) și în lunile septembrie-noiembrie (sesiunea de toamnă). În caz de necesitate, Comisia poate organiza examene și în alte perioade. Ședințele Comisiei sunt deliberative dacă participă cel puțin 2/3 din numărul membrilor.

3. Poate fi admis la examen cetățeanul Republicii Moldova, licențiat în drept, cu capacitate deplină de exercițiu, care se bucură de reputație ireproșabilă și a efectuat stagiul profesional.

4. Nu poate fi admisă la examen persoana care:

a) a fost condamnată anterior pentru infracțiuni grave, deosebit de grave, excepțional de grave săvârșite cu intenție, chiar dacă antecedentele penale au fost stinse antecedentele penale;

b) are antecedentele penale nestinse pentru comiterea altor infracțiuni;

c) a fost exclusă anterior din avocatură sau i s-a retras licența pentru acordarea asistenței juridice din motive compromițătoare;

d) a fost concediată din cadrul organelor de drept din motive compromițătoare sau a fost eliberată, din aceleași motive, din funcția de judecător, notar, consultant juridic sau funcționar public;

e) comportamentul sau activitatea căreia este incompatibilă cu normele Codului deontologic al avocatului;

f) a încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale omului, fapt stabilit printr-o hotărâre definitivă a instanței judecătorești;

g) a desfășurat în perioada stagiului profesional o activitate incompatibilă cu profesia de avocat în conformitate cu art.9 al Legii cu privire la avocatură.

5. Pentru admiterea la examen candidatul prezintă următoarele acte:

a) cererea de admitere la examen;

b) copia diplomei de licențiat în drept legalizată de notar;

c) copia buletinului de identitate;

d) copia carnetului de muncă (în cazul în care există) legalizată de notar;

e) contractul privind efectuarea stagiului profesional;

f) referința avocatului care a asigurat efectuarea stagiului profesional;

g) raportul privind efectuarea stagiului profesional, aprobat de către avocatul care a asigurat efectuarea stagiului;

h) cazierul judiciar;

i) certificatele medicale despre starea psihică;

j) declarația despre faptul că în perioada stagiului profesional nu a desfășurat o activitate incompatibilă cu profesia de avocat în conformitate cu art.9 al Legii cu privire la avocatură;

k) legitimația de avocat stagiar.

l) bonul ce confirmă achitarea taxei de examinare.

6. Secretarul Comisiei verifică actele prezentate și, în cazul în care au fost prezentate toate actele prevăzute la punctul 5, înregistrează candidatul într-un registru special. Actele prezentate de candidat sunt cusute într-un dosar căruia i se atribuie numărul respectiv din registrul de înregistrare a candidaților.

7. Comisia examinează cererile pentru admiterea la examen doar dacă au fost depuse toate actele prevăzute la punctul 5.

8. Candidatul este admis la examen numai în cazul în care întrunește condițiile prevăzute de Legea cu privire la avocatură și prezentul Regulament.

9. Candidații sunt admiși la examen în ordinea înscrierii în registrul de înregistrare a candidaților. În cazul refuzului de admitere la examen, candidatul poate solicita un extras din hotărârea Comisiei.

Extrasul se eliberează în termen de trei zile lucrătoare din momentul solicitării.

10. Data și ora examenului se stabilește de către Comisie și se comunică candidatului cel târziu cu 10 zile până la data examenului.

11. Intrarea candidaților în sala de examinare se va face pe baza listelor aprobate de președintele Comisiei și a

- buletinului de identitate al candidatului. După verificarea identității, fiecare candidat va păstra pe masă buletinul de identitate până la finalizarea examenului. Pe liste se va menționa prezența fiecărui candidat.
12. Este interzisă părăsirea sălii de concurs pe toată durata desfășurării examenului.
 13. Pe toată durata desfășurării examenului în sala de concurs au acces numai membrii și secretarul Comisiei.
 14. Candidatul care încalcă disciplina sau comite fraude ori tentative de fraudă se sancționează cu eliminarea din concurs. Acest fapt se menționează într-un proces-verbal, iar lucrarea se anulează cu mențiunea “fraudă”.
 15. Examenul va consta din trei etape.
 - prima etapă – testare;
 - a doua etapă – lucrare scrisă;
 - a treia etapă – proba verbală.
 16. La prima etapă candidatul va completa un test care va consta din 400 de subiecte, din 1000 de teste publicate pe pagina de internet (www.avocatul.md) a Baroului Avocaților din Republica Moldova. Testul va fi identic pentru toți candidații prezenți. Susținerea testului se va face în formă scrisă și/sau computerizată.
 17. În vederea elaborării testului, candidații vor primi pixuri (în situațiile în care testarea se face în formă scrisă). Pe prima pagină candidatul trebuie să scrie numele, prenumele, data completării și să semneze.
 18. Fiecare subiect va avea trei răspunsuri și candidatul va trebui să aleagă un singur răspuns corect prin bifarea acestuia. După ce a bifat o variantă a răspunsului, candidatul nu are dreptul să-și modifice opțiunea. În cazul în care a fost bifată mai mult decât o variantă, răspunsul candidatului se consideră greșit.
 19. Timpul destinat pentru elaborarea testului este de 3 ore astronomice. Secretarul comisiei este obligat să anunțe ora la care expiră timpul și să avertizeze candidații despre expirarea timpului cu 15 minute înainte.
 20. La momentul când a elaborat lucrarea sau la expirarea timpului prevăzut la punctul 19 candidatul este obligat să predea lucrarea secretarului Comisiei care o înregistrează într-un borderou. Lucrarea se consideră predată de candidat după verificarea stării acesteia de către secretarul Comisiei și după semnarea borderoului de către candidat.
 23. Se consideră că a promovat testul doar candidatul care a răspuns corect la cel puțin 375 de subiecte.
 24. Rezultatele testului se aprobă de către comisie.
 25. Proba a doua a examenului se efectuează în termen de maximum 15 zile după data susținerii testului. La această probă vor fi incluse 150 de subiecte de la următoarele discipline: dreptul procesual civil, dreptul procesual penal, dreptul administrativ.
 26. Proba a doua se susține în scris și constă din răspunsul la trei subiecte (două teoretice și o speță) determinate prin tragere la sorți.

La această probă, președintele Comisiei, în prezența membrilor Comisiei prezintă candidaților subiectele în plicuri sigilate, unul din care conține subiecte teoretice și celălalt – spețele practice. Tragerea la sorți se efectuează de către secretarul Comisiei.
 27. Subiectele extrase se semnează de către membrii Comisiei și se anexează la procesul-verbal.
 28. După repartizarea foilor, fiecare din ele se numerotează în colțul din dreapta sus cu cifre arabe luate în cerc. Se interzice categoric utilizarea altor foi sau pixuri în timpul examenului de calificare, decât a celor puse la dispoziție de secretarul Comisiei.

Răspunsul este scris citeț pe ambele pagini ale foii. Se admit numai prescurtările unanim recunoscute.
 29. În cazul în care candidatul comite o greșeală, partea răspunsului pe care dorește să o excludă se subliniază cu o singură linie și se ia în paranteze.
 30. Înainte de a începe expunerea răspunsului, candidatul este obligat să completeze fișa de examinare. Modelul fișei de examinare se aprobă de către Comisie.
 31. Candidații sunt obligați să scrie subiectele de la examen pe prima pagină a lucrării. Răspunsul trebuie început cu primul subiect.

Răspunsul la următoarele subiecte se începe pe o foaie nouă, pe care se scrie încă o dată subiectul.
 32. După încheierea probei scrise a examenului de calificare și predarea tuturor lucrărilor de către candidați, în baza fișei de examinare, președintele Comisiei efectuează cifrarea lucrărilor. Cifrul se indică atât pe lucrare, cât și pe fișa de examinare. Ulterior fișele de examinare se separă de lucrări și se păstrează la secretarul Comisiei până la finisarea aprecierii lucrărilor de către membrii Comisiei.
 33. Membrii Comisiei verifică și apreciază lucrările după cifrarea acestora de către președintele Comisiei.
 - 34.. Fiecare dintre cele trei subiecte vor fi apreciate cu puncte de la 1 la 20.
 35. Fiecare dintre membrii Comisiei de examinare înscrie punctele acordate lucrării în fișa de examinare primită în acest scop.
 36. În baza punctelor acordate de fiecare membru al Comisiei care a controlat lucrarea pentru fiecare subiect, se va calcula media generală obținută de fiecare candidat.
 37. Media generală a lucrării scrise reprezintă media aritmetică a punctelor obținute la cele 3 subiecte, acordate de fiecare membru și raportate la numărul membrilor Comisiei care au verificat lucrarea.
 38. Examenul se consideră susținut, dacă candidatul a acumulat cel puțin 48 de puncte necesare pentru confirmarea corespunderii criteriilor minime de calificare.
 39. Subdiviziunile rezultate din calculul mediilor se neglijează la nivelul sutimilor, atunci când acestea sunt până la 0,05 și se întregesc la nivelul zecimilor, când sunt peste 0,05.
 40. La cea de a treia etapă candidații vor susține un examen în formă verbală la următoarele discipline: drept civil,

drept penal, drept constituțional, dreptul familiei, dreptul muncii, avocatură și etica avocatului. Pentru examenul verbal vor fi selectate 200 de subiecte.

41. La proba verbală sunt admiși doar candidații care au promovat testarea și proba scrisă.

42. Etapa a treia a examenului se organizează în termen de maximum 15 zile de la data susținerii probei scrise.

43. La etapa a treia, candidatul va răspunde verbal la trei subiecte determinate prin tragere la sorți.

44. Fiecărui candidat îi sunt alocate 60 de minute pentru pregătirea răspunsului. Răspunsul verbal al candidatului va fi înregistrat audio (video). Înregistrările audio (video) se vor păstra în decurs de 6 luni la Baroul Avocaților din Republica Moldova.

45. Fiecare dintre cele trei subiecte vor fi apreciate cu puncte de la 1 la 20.

46. Fiecare dintre membrii Comisiei de examinare înscrie punctele acordate lucrării în fișa de examinare primită în acest scop.

47. În baza punctelor acordate de fiecare membru al Comisiei care a asistat la proba verbală se va calcula media generală obținută de fiecare candidat.

48. Media generală a candidatului reprezintă media aritmetică a punctelor obținute la cele 3 subiecte, acordate de fiecare membru și raportate la numărul membrilor Comisiei care au apreciat răspunsurile verbale.

49. Examenul se consideră promovat, dacă candidatul a acumulat cel puțin 48 de puncte necesare pentru confirmarea corespunderii criteriilor minime de calificare.

50. Subdiviziunile rezultate din calculul mediilor se neglijează la nivelul sutimilor, atunci când acestea sunt până la 0,05 și se întregesc la nivelul zecimilor, când sunt peste 0,05.

51. Candidații care au obținut medii de promovare la proba verbală se consideră că au susținut examenul de calificare în profesia de avocat.

52. Lista subiectelor pentru etapele doi și trei sunt afișate pe pagina de internet a Baroului Avocaților www.avocatul.md

53. Lista subiectelor și a întrebărilor pentru test sunt elaborate de către membrii Comisiei. Fiecare membru al comisiei are dreptul să înainteze propuneri cu privire la lista subiectelor și a întrebărilor pentru test.

54. Lista subiectelor și a întrebărilor pentru test nu poate fi modificată cu mai puțin de 30 de zile înainte de data examenului.

55. În cazul în care consideră că a fost încălcat prezentul regulament candidatul poate depune la Comisie o contestație cel târziu până la expirarea a 72 de ore de la anunțarea rezultatelor. Nu se admit contestații cu privire la punctele acordate de către membrii Comisiei.

56. Contestația este examinată de către Comisie. În cazul în care constată încălcarea regulamentului Comisia urmează să adopte măsurile necesare pentru restabilirea drepturilor candidatului.

57. În baza rezultatului examenului, Comisia adoptă hotărârea despre admiterea persoanei în profesia de avocat. Președintele Comisiei anunță rezultatele examenului și lista candidaților admiși în profesia de avocat.

58. Secretarul Comisiei întocmește procesul-verbal al ședinței Comisiei. Procesul-verbal se întocmește în decurs de trei zile, se semnează de președintele ședinței și se contrasemnează de secretar.

59. Hotărârea Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat se expediază Ministerului Justiției pentru eliberarea licenței.

60. Procesele-verbale ale ședințelor Comisiei, hotărârile Comisiei, lucrările și actele candidaților se păstrează la Baroul Avocaților.

61. Candidatul care nu a promovat examenul sau care nu s-a prezentat fără un motiv întemeiat la examen poate fi admis repetat la examen nu mai devreme decât peste 6 luni.

REGULAMENT *privind condițiile de efectuare a stagiului profesional*

(Adoptat de Congresul Avocatilor din Moldova la 23 martie 2007)

CAPITOLUL I

I. Noțiuni și dispoziții generale

1.1. Acest regulament este elaborat în baza art. 10 din Legea cu privire la avocatura nr.1260 din 19.07.2002 și stabilește modul de organizare și desfășurare a stagiilor candidaților pentru admiterea în profesia de avocat.

1.2. Avocat stagiar poate fi cetățeanul Republicii Moldova licențiat în drept, care are capacitate deplină de exercițiu și o reputație ireproșabilă și care a încheiat cu unul dintre avocați contract de efectuare a stagiului profesional.

1.3. Nu poate fi admis ca avocat stagiar persoana care:

a) A fost condamnată anterior pentru infracțiuni grave.

b) Nu au fost stinse antecedentele penale pentru comiterea altor infracțiuni;

c) Anterior a fost exclusă din avocatura sau i s-a retras licența pentru acordarea asistentei juridice din motive compromitatoare;

d) A fost concediată din cadrul organelor de drept din motive compromitatoare sau a fost eliberată din aceleași motive, din funcția de judecător, notar, consultant juridic sau funcționar public;

e) Comportamentul sau activitatea ei sunt incompatibile cu normele Codului deontologic al avocatului;

f) Prin hotărârea instanței judecătorești, s-a stabilit abuzul prin care a încălcat drepturile și libertățile fundamentale ale omului;

g) Nu cunoaște limba română.

- 1.4. Activitatea de avocat stagiar este incompatibilă cu:
- Oricare funcție retribuită, cu excepția funcțiilor legate de activitatea științifică și didactică, precum și de activitatea în calitate de arbitru al judecătii arbitrate (arbitrajului).
 - Activitatea de întreprinzător.
 - Activitatea de notar.
- 1.5. Sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare persoanele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. De aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător sau procuror, au continuat să activeze în domeniul dreptului.
- 1.6. Activitatea de avocat stagiar este reglementată de Legea cu privire la avocatură, alte legi, care reglementează activitatea menționată precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.
- 1.7. Avocatul care asigură efectuarea stagiului profesional trebuie să aibă o vechime în profesia de avocat de cel puțin 5 ani și poate avea concomitent cel mult doi avocați stagiați.
- 1.8. Avocatul stagiar activează sub îndrumarea avocatului, care asigură efectuarea stagiului profesional, acesta fiind în drept să corecteze poziția avocatului stagiar în procesul reprezentării intereselor clientului.
- 1.9. La expirarea termenului de stagiul avocatul stagiar împreună cu avocatul care asigură efectuarea stagiului profesional adresează demersul și actele necesare prevăzute de Regulamentul privind examenul de calificare pentru admiterea în profesia de avocat pentru examinare.

CAPITOLUL II

Admiterea, organizarea și condițiile stagiului

- 2.1. Stagiul profesional se desfășoară în baza contractului încheiat între avocatul stagiar și avocatul care asigură efectuarea stagiului, înregistrat la Consiliul Baroului.
- 2.2. Pentru admiterea la stagiul în profesia de avocat, solicitantul depune următoarele acte :
- Cerere scrisă adresată Consiliului Baroului;
 - Copia buletinului de identitate;
 - Copia diplomei de licență în drept;
 - Contractul de efectuare a stagiului profesional;
 - Copia carnetului de muncă (în cazul în care există);
 - Cazierul judiciar;
 - Certificatul medical;
 - Declarația despre faptul, că nu desfășoară activități incompatibile cu profesia de avocat, specificate în p. 1.4. al prezentului Regulament;
 - Bonul ce confirmă, achitarea taxei de stagiul.
- 2.3. Stagiul profesional durează un an. Consiliul Baroului poate reduce acest termen, în conformitate cu criteriile stabilite în Regulament la cererea avocatului stagiar și demersul avocatului care asigură efectuarea stagiului, depuse după expirarea a trei luni de efectuare a stagiului.
- 2.4. Activitatea avocatului stagiar se desfășoară la locul activității avocatului care asigură efectuarea stagiului. În biroul asociat își desfășoară activitatea cu consimțământul șefului biroului asociat și suportă pe cont propriu cheltuielile prevăzute pentru efectuarea stagiului.
- 2.5. În cazul încetării sau suspendării activității avocatului îndrumător, la cererea lui, Consiliul Baroului numește un alt avocat pentru continuarea stagiului.
- 2.6. Avocatul care asigură efectuarea stagiului în colaborare cu avocatul stagiar:
- Intocmește planul individual de stagiul;
 - Coordonează și controlează efectuarea stagiului;
 - Creează condițiile necesare și contribuie la îndeplinirea planului individual al stagiului;
 - Contribuie la crearea deprinderilor profesionale;
 - Acordă asistență și-l consultă în cazul participării avocatului stagiar în instanțe.
- 2.7. La expirarea termenului de stagiul avocatul stagiar întocmește raportul privind efectuarea stagiului profesional, aprobat de către avocatul care a asigurat efectuarea stagiului.
- 2.8. În baza rezultatelor stagiului, avocatul care a asigurat efectuarea stagiului profesional eliberează referință cu privire la stagiul efectuat și recomandă să nu se promoveze discipolul pentru a susține examenul de calificare în admiterea în profesia de avocat.
- 2.9. Termenul de stagiul poate fi întrerupt înainte de termen la cererea avocatului stagiar ori din inițiativa Consiliului Baroului Avocaților din Republica Moldova în cazurile prevăzute de art. 13 al Legii cu privire la avocatură și în baza Hotărârii Comisiei pentru Etică și Disciplina a Baroului Avocaților.

Capitolul III

DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI RĂSPUNDEREA AVOCATULUI STAGIAR

- 3.1. Avocatului stagiar i se permite să acorde asistență juridică în cadrul judecătoriilor municipale și de sector în cauzele civile și administrative, în judecătoriile economice de circumscripție și în cadrul autorităților publice.

- 3.2. Activitatea avocatului stagiar se remunereaza sub forma de onorar in conformitate cu regulile stabilite pentru avocati numai dupa primirea legitimatiei de avocat stagiar.
- 3.3. Avocatul stagiar este obligat sa pastreze secretul profesional.
- 3.4. Avocatul stagiar este obligat sa respecte Codul deontologic.
- 3.5. Avocatul stagiar se bazeaza pe urmatoarele principii:
- a) Asigurarea dreptului la aparare garantat de Constitutie;
 - b) Libertatea independenta in activitatea de avocat stagiar;
 - c) Colegialitatea in raporturile dintre avocati;
 - d) Asigurarea legalitatii si umanismului.
- 3.6. Avocatul stagiar trebuie sa insuseasca:
- a) normele nationale si internationale ce vizeaza activitatea avocaturii;
 - b) legislatia in vigoare in domeniul penal, civil, administrativ, al muncii, familiei, financiar, drepturile procedurale si in alte domenii ale dreptului;
 - c) Hotaririle Curtii Supreme de Justitie si Hotaririle Curtii pentru Apararea Drepturilor Omului;
 - d) Practica judiciara in domeniile de drept.
- 3.7. Tine evidenta volumului de lucru privind indeplinirea planului individual de stagiere.
- 3.8. Avocatul stagiar este obligat sa execute planul individual de stagiere si sa indeplineasca indicatiile avocatului care asigura efectuarea stagiului profesional, cu anexarea proiectelor, copiile documentelor, dosarelor s.a.
- 3.9. Avocatul stagiar este obligat sa-si ridice nivelul profesional si sa se pregateasca pentru examenul de calificare pentru admiterea in profesia de avocat in conformitate cu cerintele Regulamentului privind examenul de calificare.
- 3.10 Avocatul stagiar poarta raspundere disciplinara:
- 1). Pentru actiunile prin care se incalca prevederile Legii cu privire la avocatura, normele Codului deontologic al avocatului, prezentului regulament si prevederile altor acte normative ce reglementeaza activitatea avocaturii.
 - 2). Petitiile referitoare la actiunile avocatilor stagiar, precum si informatia cu privire la abaterile disciplinare comise de avocatul stagiar in timpul exercitarii atributiilor se examineaza de catre Comisia pentru Etica si Disciplina in conformitate cu Regulamentul Comisiei pentru Etica si Disciplina a Baroului Avocatilor din Republica Moldova.
- 3.11. In caz de comitere de catre avocatul stagiar a incalcarilor grave poate fi anulat contractul de stagiere in conformitate cu art. 2.9. al prezentului Regulament pentru:
- a) Neindeplinirea obligatiilor de avocat stagiar;
 - b) Neindeplinirea planului individual de stagiere;
 - c) Neindeplinirea indicatiilor avocatului care asigura efectuarea stagiului;
 - d) Divulgarea secretului profesional;
 - e) Incalcarea cerintelor Codului deontologic.